

Guía Docente

Datos Identificativos				
Asignatura (*)	Historia Económica de España	Código	2024/25 611G01015	
Titulación				
Descriptorios				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Segundo	Obrigatoria	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Economía			
Coordinación	Vilar Rodríguez, Margarita	Correo electrónico	margarita.vilar.rodriguez@udc.es	
Profesorado	Vilar Rodríguez, Margarita	Correo electrónico	margarita.vilar.rodriguez@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>O principal obxectivo desta materia consiste en que o alumnado sexa capaz de comprender e analizar a evolución da economía española desde unha perspectiva de longo prazo, o que lle permitirá situar as etapas máis representativas do seu desenvolvemento no proceso de converxencia con Europa. Non podemos esquecer que a Historia Económica ofrece ao alumnado os coñecementos sobre a evolución económica en épocas pasadas que lle faciliten a comprensión do mundo actual. O contexto actual no que vivimos (e no que o alumnado vai actuar como economista) é resultado dunha longa evolución, sen cuxa comprensión nos faltarían elementos para unha interpretación correcta dos acontecementos actuais. Nun mundo cada vez máis globalizado, o coñecemento da Historia Económica e das súas raíces máis profundas ten que formar parte da maleta intelectual dun futuro economista. Doutro lado, o coñecemento e reflexión sobre a evolución económica das sociedades desde unha perspectiva de longo prazo permite introducir ao estudante nunha temática e razoamentos propios dun economista (o funcionamento dos mercados, o comportamento dos consumidores e das empresas, os mecanismos de distribución e acumulación, a dinámica do crecemento económico, entre outros) aplicada sobre acontecementos económicos que xa sucederon e que son coñecidos. Deste xeito, a Historia Económica complementa desde o estudo dunha realidade coñecida os modelos teóricos propios da análise económica.</p>			

Competencias / Resultados do título

Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe

Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Coñecer e entender a realidade económica internacional e española, as súas transformacións no longo prazo, os sectores produtivos, e as institucións económicas e a súa evolución	A5 A11		C2 C8
Asimilar que as realidades económicas son complexas, interrelacionadas con variables sociais, políticas e culturais, e inmersas nun contexto dinámico	A4		
Apreciar o papel desempeñado polos factores económicos e os factores institucionais nos procesos de desenvolvemento económico	A3 A4		
Análise das variábeis que determinaron o liderado occidental no proceso de crecemento económico contemporáneo	A4 A7		
Axudar a entender as orixes e persistencia das desigualdades socioeconómicas entre países	A6 A7		C5 C8
Aplicar conceptos básicos da economía a diferentes contextos históricos	A3 A7		
Coñecer as distintas formacións económicas xurdidas na evolución histórica recente, e os factores que condicionaron as súas formas de crecemento	A4		C2

Potenciar o emprego de técnicas e instrumentos cuantitativos básicos que impliquen o uso de material estatístico e gráfico	A10 A12		
Capacidade analítica e sintética	A9		
Capacidade crítica e autocrítica	A13		C4
Capacidade de expresión, oral e escrita			C1
Reforzar a capacidade de comprensión lectora	A7 A10		
Elaborar e defender argumentos sobre cuestións económicas	A4 A5		
Resolver problemas sobre as cuestións económicas, facendo uso dos coñecementos sobre as teorías, os modelos e os métodos científicos da economía e a empresa	A3		
Capacidade de percura, selección e elaboración de información	A2 A7		
Capacidade de aplicación dos coñecementos adquiridos á interpretación do material estatístico, gráfico e documental	A3 A7		
Destreza na aplicación de técnicas cuantitativas para o tratamento de repertorios estatísticos	A3 A4		
Capacidade para o traballo autónomo			C7 C8
Capacidade de aplicar o coñecemento na práctica	A6 A12		
Analizar e interpretar datos básicos da conxuntura económica	A4 A12		
A materia aporta valores humanísticos e culturais importantes para desenvolver o liderado en empresas e Administración pública ao que están chamados os futuros Graduados en Economía			C7 C8
Entender as institucións económicas como resultado e aplicación de representacións teóricas ou formais acerca de cómo funciona a economía.	A8		
<ul style="list-style-type: none"> - Que os estudantes demostraren posuir e comprender coñecementos nun área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e que soe encontrar nun nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo. - Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dun xeito profesional e posúan as competencias que se demostran por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da su entorna de traballo. - Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da su área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética - Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado - Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía - Que os estudantes formados se convertan en profesionais capaces de analizar, reflexionar e intervir sobre os diferentes elementos que constitúen un sistema económico - Que os estudantes coñezan o funcionamento e as consecuencias dos sistemas económicos, as distintas alternativas de asignación de recursos, acumulación de riqueza e distribución da renda e estean en condicións de contribuír ao seu bo funcionamento e mellora Que os estudantes sexan capaces de identificar e anticipar os problemas económicos relevantes, identificar alternativas de resolución, seleccionar as máis axeitadas e avaliar os resultados aos que conduce. -Que os estudantes respecten os dereitos fundamentais e de igualdade de oportunidades, non discriminación e accesibilidade universal das persoas con minusvalidez. 		B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9	
Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.			C6

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1. A evolución da economía española no longo prazo, 1789-2019	1.1. As grandes etapas da economía española desde a historia económica 1.2. Indicadores de desenvolvemento económico: unha panorámica cuantitativa 1.3. Convergencia e diverxencia respecto de Europa occidental 1.4. A crise económica en España: Leccións desde a Historia.
Tema 2. A crise do Antigo Réxime e a revolución Liberal (1789-1840)	2.1. A revolución liberal en España: novo marco xurídico e institucional 2.2. A Reforma Agraria Liberal 2.3. O colapso do comercio colonial 2.4. A quebra da Facenda e o establecemento da Facenda Pública liberal 2.5. A economía española durante ou o Antigo Réxime
Tema 3. O difícil arranque da industrialización (1840-1880)	3.1. Ritmos de crecemento e pautas de transformación estrutural 3.2. A expansión agraria e os seus límites 3.3. Letargo e esplendor da minería e déficit enerxético 3.4. Desenvolvemento industrial endógeno e limitado 3.5. Creación e crise da banca moderna
Tema 4. Crise e recuperación económica (1880-1913)	4.1. A integración dos mercados mundiais de produtos agrarios: A depresión finisecular 4.2. A lenta continuidade da industrialización 4.3. A perda dos últimos mercados coloniais e a Facenda pública 4.4. O auxe intersecular. A formación da gran empresa moderna e o arranque da Segunda Revolución Industrial
Tema 5. A economía española entre a I Guerra Mundial e a Guerra civil (1914-1936)	5.1. A conxuntura da I Guerra mundial (1914-1922) 5.2. Crecemento e cambios estruturais durante a Ditadura de Primo de Rivera (1923-1930) 5.3. A economía española durante a Segunda República e a Gran Depresión (1931-1936)
Tema 6. A Guerra civil e a ditadura franquista ata o Plan de Estabilización (1936-1959)	6.1. La guerra civil española: economía de guerra 6.2. El primer franquismo: intervención de los mercados y políticas autárquicas (1939-1949) 6.3. El segundo franquismo: la transformación de los planteamientos iniciales (1949-1959) 6.4. El Plan de Estabilización
Tema 7. ?Desenvolvismo?, crise económica e transición política (1960-1985)	7.1. Industrialización acelerada: crecemento económico e cambio estrutural (1960-1972) 7.2. Problemas estruturais do modelo de crecemento a longo prazo 7.3. Crise económica e transición política (1973-1985)
Tema 8. A economía española, o seu proceso de integración en Europa e a primeira crise do século XXI (1986-2023)	8.1. Recuperación económica e as etapas de integración en Europa (1986-2007) 8.2. Recesión, crise e depresión, recuperación? (2008-2023) 8.3. Principais leccións da economía española no longo prazo

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A2 C7 C8	1	1	2
Estudo de casos	A3 A4 A5 A6 A7 A9 A12 B3 B6 B7 B8 C6	9	27	36

Lecturas	A7 A10 A11 A13 C2 C5	9	18	27
Proba de ensaio	A3 A6 A9 A12 C1	3	3	6
Sesión maxistral	A2 A4 A7 A8 C4	17	51	68
Proba obxectiva	A4 A6 A9 A12 B2 B1 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 C1 C6	3	0	3
Atención personalizada		8	0	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	Planificación do curso, explicación de conceptos básicos e presentación das metodoloxías a aplicar
Estudo de casos	Inclúen prácticas a partir da análise desde unha perspectiva de historia económica de textos e datos estatísticos relacionados coa economía española nos séculos XIX e XX
Lecturas	Haberá varias lecturas de carácter obrigatorio cuxo contido se discutirá en clase. Estes contidos servirán como complemento das clases maxistras e como material para realizar estudos de caso e análise de datos
Proba de ensaio	A avaliación continua consistirá na elaboración de dous exercicios prácticos (cada un valorado nun 20% da nota final) que se realizarán nas datas sinaladas polo profesor o primeiro día de clase e publicadas no calendario Moodle da materia. Os exercicios propostos computaranse globalmente cun máximo de 4 puntos na nota final. As datas de realización das dúas probas comunicaranse ao alumnado o primeiro día do curso e incorporaranse ao calendario moodle da materia. Os detalles destas probas concretaranse ao comezo do curso no campus virtual. Cada unha destas probas consistirá nunha análise de datos históricos (gráficos e/ou gráficos) da economía española. A partir destes datos, o alumnado deberá realizar un diagnóstico económico da situación e desenvolver argumentos razoados que expliquen o porqué e o porqué do comportamento dos datos. A matriz de avaliación destas prácticas basearase nos seguintes ítems (cada un deles puntuará cun máximo do 20%): 1. Situa a análise no marco económico e histórico; 2. Comprende os datos ofrecidos dende o punto de vista económico; 3. Identifica o problema ou cuestión a analizar; 4. Constrúe argumentos económicos para explicar o comportamento dos datos; 5. Utilizar correctamente a linguaxe económica
Sesión maxistral	Nas clases maxistras, a profesora impartirá as pautas fundamentais da materia que o alumno debe coñecer e preparar co seu traballo individual e en grupo utilizando o resto de instrumentos que ofrece a materia (inclúe as lecturas obrigatorias). Ao comezo de cada tema colgaranse en moodle materiais que axuden a analizar o marco económico xeral e os principais obxectivos a acadar en forma de preguntas. Será responsabilidade do alumno consultar estes materiais segundo se indique no desenvolvemento do curso. As explicacións teóricas de cada tema completaranse con exercicios prácticos e casos prácticos. Estes exercicios tamén se subirán ao moodle da materia e serán elaborados, comentados e corrixidos en común.
Proba obxectiva	Consistirá na realización dun exame escrito sobre os contidos do programa nas convocatorias oficiais cun valor de 6 puntos na nota final (60% da nota final). O exame final consistirá nunha reflexión crítica sobre un máximo de dúas páxinas dunha páxina manuscrita (40% da nota) e unha proba práctica do estilo das realizadas ao longo do curso (20%). O exame versará sobre os contidos teóricos da materia explicados ao longo do curso. Na realización deste exercicio valoraranse principalmente os seguintes elementos: o uso da linguaxe económica adecuada, a elaboración de argumentos económicos razoados e claramente expostos, e a análise crítica. Na segunda oportunidade, o alumnado terá a posibilidade de recuperar a parte da cualificación correspondente á avaliación continua do curso (40%) cunha proba práctica adicional de carácter voluntario que se realizará despois do exame. Se decide realizar esta proba complementaria, a nota obtida (calquera que sexa) substituirá á nota de avaliación continua obtida en convocatorias anteriores. Deste xeito, na segunda oportunidade ten a posibilidade de acadar o 100% da nota.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Estudo de casos Lecturas Sesión maxistral	<p>Mecanismos de atención personalizada ao alumnado</p> <p>Ambas titorías individuais realizaranse durante o curso 2023/2024 de forma personalizada, presencial ou virtual. As titorías en grupo reducido realizaranse por Teams e/ou de maneira presencial según calendario que se fixará durante o curso académico 2023/2024</p> <p>En todo caso, o alumnado dispón dos seguintes medios:</p> <p>- Correo electrónico: diario. Utilízao para facer consultas, solicitar reunións virtuais para responder preguntas ou facer correccións e/ou revisións de prácticas. A través do correo electrónico tamén podes concertar unha titoría personalizada ou en grupo reducido a través de EQUIPOS</p> <p>? Moodle: diario. Utilizaranse as ferramentas dispoñibles (foros temáticos...) segundo as necesidades do alumnado para resolver dúbidas sobre calquera aspecto da materia. Tamén se utilizarán foros específicos para debates e debates guiados.</p> <p>? Equipos: De 1 a 2 sesións semanais (a petición do alumnado) en grupo reducido (ata 10 persoas) para o seguimento dos contidos da materia e apoio na realización de prácticas. Esta dinámica permite un seguimento máis personalizado e axustado ás necesidades de aprendizaxe do alumnado para desenvolver o traballo da materia. Nestas sesións tamén se reforzará a atención ao alumnado ?non presencial? ou ?virtual? que podería existir incluso nun escenario presencial, xa sexa por ser repetidores e prefiren non acudir de novo ás clases da materia, ou ben por ser repetidores. porque teñen dificultades para asistir ás ensinanzas presenciais pola situación sanitaria xeral ou particular. A estas titorías engadiríase o tempo de titorías individuais, onde poderían adoptar un papel máis activo.</p>
---	--

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Estudo de casos	A3 A4 A5 A6 A7 A9 A12 B3 B6 B7 B8 C6	Inclúen as prácticas con material cuantitativo. Refírese ás análises de datos estatísticos dende unha perspectiva de longo prazo. Os estudos de caso avalíanse a través das dúas probas de ensaio/desenvolvemento	0
Lecturas	A7 A10 A11 A13 C2 C5	Representan unha información complementaria ás clases maxistras. En clase traballaranse as técnicas para extraer a información fundamental das lecturas e discutírase o seu contido en clase. O contido das lecturas servirá como materia complementaria á impartida nas clases maxistras. Así mesmo, o contido das lecturas servirá tamén para elaborar os estudos de caso. En consecuencia, a súa avaliación realizarase conxuntamente cos estudos de caso a través das dúas probas de ensaio/desenvolvemento	0

Proba obxectiva	A4 A6 A9 A12 B2 B1 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 C1 C6	<p>Consistirá na realización dun exame escrito sobre os contidos do programa nas convocatorias oficiais establecidas (proba de reflexión crítica 40% + exercicio práctico 20%). O exame valorará a capacidade de expresión, manexo e dominio do vocabulario específico, a capacidade analítica e sintética e o coñecemento dos contidos da materia.</p> <p>O exame final representa o 60% da avaliación final do alumno, que se sumaría ao 40% da avaliación continua obtida polos alumnos.</p> <p>Na segunda oportunidade, garántese que o alumno poida recuperar a nota de avaliación continua do curso (40%), mediante a realización dunha proba práctica complementaria voluntaria. Para obter máis información, consulte a sección "Proba de ensaio".</p> <p>En calquera dos supostos descritos, o alumno terá que obter un mínimo de 5 puntos sobre 10 para superar a materia.</p>	60
Sesión maxistral	A2 A4 A7 A8 C4	<p>Nestas sesións o profesor impartirá as pautas crave da materia que os estudantes deben coñecer e preparar con traballo persoal e coa axuda do resto de instrumentos que ofrece o curso. A avaliación desta materia producirase a través da proba obxectiva na convocatoria oficial e dos estudos de caso</p>	0
Proba de ensaio	A3 A6 A9 A12 C1	<p>Inclúen prácticas con material cuantitativo (casos prácticos e lecturas). Ao comezo do curso, o profesorado establecerá dúas datas para realizar dúas probas avaliábeis que poderán ser computables na nota final. As datas publicaranse no calendario moodle da materia. Conxuntamente, as dúas probas prácticas da avaliación continua computarán un máximo de 4 puntos na nota final do curso.</p> <p>No caso da segunda oportunidade, o alumnado terá a opción de recuperar o 40% da nota correspondente á avaliación continua do curso mediante a realización dunha proba práctica complementaria que se realizará voluntariamente despois do exame final. Esta opción permitirá escoller ou recuperar toda a parte práctica da materia (40% da nota). Agora ben, se deciden optar por esta posibilidade, a nota final da avaliación continua será a obtida nesta segunda oportunidade (aínda que fose inferior á acadada na avaliación continua da primeira oportunidade).</p>	40

Observacións avaliación

A) NORMATIVA DE AVALIACIÓN

1. Condicións de avaliación: Está prohibido acceder á aula do exame con calquera dispositivo que permita a comunicación co exterior e/ou almacenamento de información. 2. Identificación do estudante: O estudante ha de acreditar a súa personalidade de acordo coa normativa vixente. B)

TIPOS DE CUALIFICACIÓN: 1. Cualificación de non presentado: Corresponde ao alumno, cando só participe en actividades de avaliación que teñan unha ponderación inferior ao 20% sobre a cualificación final, con independencia da cualificación alcanzada. 2. Estudantes con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia: Excepto para as datas aprobadas na Xunta de Facultade para a proba obxectiva final, para as restantes probas acordarase ao comezo do curso un calendario específico de datas compatible coa súa dedicación.C)

OPORTUNIDADES DE AVALIACIÓN: 1. Primeira oportunidade: aplicaranse os criterios de avaliación anteriormente indicados nesta sección. 2.

Segunda oportunidade: aplicaranse os criterios de avaliación anteriormente indicados nesta sección. 3. Convocatoria adiantada: na convocatoria adiantada é posible recuperar os puntos da avaliación continua (solución de problemas, probas de resposta breve, intervencións durante as sesións maxistras) mediante preguntas adicionais á proba obxectiva final. OUTRAS OBSERVACIÓNS

No Consello de Goberno celebrado O 28 de Xullo de 2023 pasado aprobouse a modificación do artigo 11, apartado 4 b), do Regulamento disciplinar do estudantado da UDC. O texto queda como segue: b) Cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa a falta e respecto da materia en que se cometese: o/a estudante será cualificado con ?suspenso? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario. ataforma virtual TEAMS. Neste apartado coma noutros seguiranse as indicacións e recomendacións recibidas desde a Universidade

Fontes de información

Bibliografía básica

BIBLIOGRAFÍA básica Carreras, A. y Tafunell, X. (coord.) (2005), Estadísticas históricas de España siglos XIX-XX, Madrid : Fundación BBVA Carreras, A. y X. Tafunell (2010), Historia económica de la España contemporánea (1789-2009) , Barcelona, Crítica Collantes, F. (2014), Estudios sobre el desarrollo económico español , Piramide Comín, F y M. Hernández (ed.) (2013): Crisis Económicas en España 1300-2012. Lecciones de la Historia, Madrid, Alianza Comín, F.; M. Hernández y E. Llopis (Eds.) (2010), Historia económica de España, siglos X-XX , Barcelona, Crítica. Gallego, Domingo, Luis Germán y Vicente Pinilla en homenaje a Eloy Fernández Clemente (Prensas Universitarias de Zaragoza, 2016). Estudios sobre el desarrollo económico español. Lains, P. et. al (coords.) (2024): An Economic History of the Iberian Peninsula, 700-2000, Ed. Cambridge Llopis, E. (2004), El legado económico del Antiguo Régimen, Barcelona, Crítica. Llopis, Enrique y Jordi Maluquer de Motes, (eds.) (2013), España en crisis: las grandes depresiones económicas, 1348-2012 , Barcelona, Pasado & presente Maluquer de Motes, Jordi (2014): La economía española en perspectiva histórica, Barcelona, Pasado&Presente. A través de Moodle se facilitará al alumnado materiales, tanto lecturas obligatorias como boletines estadísticos para realizar prácticas, para completar los contenidos y las prácticas del curso.

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia Económica/611G01002

Estatística I/611G01006

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

1. Para cumprir co obxectivo sostible vinculado ao Green Campus: - A entrega de tarefas que se realice nesta materia producirase en formato virtual e/o soporte informático

- Realizarase a través de Moodle, en formato dixital sen necesidade de imprimilos - En todo momento teranse en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores de sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais. 2. Segundo, recóllese nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria - Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso idóneo, igualitario e proveitoso á vida universitaria. - deberase incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores/as de ambos os sexos, propiciarase a intervención en clase de alumnos e alumnas...) - Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitude sexistas e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade.

- Deberanse detectar situacións de discriminación por razón de xénero e propoñeranse accións e medidas para corrixilas. - todos os aspectos relacionados con dispensa académica, dedicación ao estudo, permanencia e fraude académica rexeranse de acordo coa normativa académica vixente da UDC. 3. Recoméndase a asistencia ás clases para un mellor seguimento dos contidos teóricos e prácticos da materia. 4. Non existe un único manual que cubra toda a materia impartida ao longo de curso nesta materia. A profesora indicará en cada tema cales son as lecturas obrigatorias e outras lecturas recomendadas coas que o alumnado deberá completar a materia explicada en clase. É obrigación do alumnado consultar a diario o moodle da materia e o seu correo electrónico @ udc.es; pois será a vía que a profesora utilizará para colgar información sobre todos os aspectos relacionados coa materia. Para dirixirse á profesora por correo electrónico debe utilizar a dirección institucional @ udc.es 5. A materia non esixe requisitos previos. Con todo, considéranse como recomendables: - Coñecementos básicos de informática a nivel de usuario. Coñecementos básicos de Historia e Estatística. Familiaridade con conceptos básicos de Economía e, sobre todo, linguaxe económica.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías